

Νέα Ευρωζώνη δημοσιονομικής πειθαρχίας

Υπέρ της νέας συνθήκης οι 17 χώρες της Ευρωζώνης και άλλες 9 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πλην της Βρετανίας που άσκησε βέτο

Το ανταποκριτή μας στις ΒΥΣΣΕΛΛΕΣ
ΚΩΣΤΑ ΚΑΡΚΑΓΙΑΝΝΗ

Ένα νέο δημοσιονομικό σύμφωνο, με νέα στοιχεία την αυτόματη επιβολή οικονομικών κυρώσεων και διορθωτικών μέτρων σε περίπτωση αδυναμίας να τηρηθούν οι στόχοι για έλλειμμα 3% του ΑΕΠ και χρέος 60%, αποφάσισαν χθες να συνάψουν τα 17 κράτη-μέλη της Ευρωζώνης και έξι ακόμη κράτη-μέλη, ενώ Σουηδία, Ουγγαρία και Τσεχία θα πρέπει να λάβουν υποστήριξη από τα Κοινοβούλια τους. Μετά δέκα ώρες θυελλωδών διαπραγματεύσεων η Βρετανία αποφάσισε να ασκήσει βέτο στην προσαρμογή της Ευρωζώνης να αναθεωρηθεί τις ευρωπαϊκές συνθήκες προκειμένου να περιληφθεί σε αυτές το νέο δημοσιονομικό σύμφωνο. Η κίνηση του Βρετανού πρωθυπουργού κ. Ντέιβιντ Κάμερον πιθανώς οδηγεί σε πλήρη απομόνωση της Βρετανίας. Η Ευρωζώνη εισέρχεται σε μια δύσκολη προσπάθεια με-

ταμόρφωσης σε πλήρη οικονομική ένωση, αν και μέχρι στιγμής περιορίζεται απλώς στη λήψη πολύ σκληρών δημοσιονομικών μέτρων. Το φλέγων ερώτημα παραμένει αναπάντητο: είναι αρκετή η χθεσινή συμφωνία προκειμένου να σωθεί το ευρώ;

Υπό την πίεση της Γερμανίας, η διαδικασία μεταμόρφωσης της Ευρωζώνης αρχίζει με την ενίσχυση της δημοσιονομικής πειθαρχίας που θα βασιστεί στην αυτόματη επιβολή οικονομικών κυρώσεων και στον μηχανισμό αυτόματης λήψης «διορθωτικών μέτρων» σε περίπτωση απόκλισης από τους στόχους για έλλειμμα κάτω από 3% του ΑΕΠ και χρέος λιγότερο από το 60% του ΑΕΠ. Επιπλέον, τα κράτη-μέλη θα είναι υποχρεωμένα να υλοποιούν προϋπολογισμούς πλεονασματικούς ή στη χειρότερη περίπτωση με διαρθρωτικό έλλειμμα 0,5%. Χωρίς αμφιβολία πρόκειται για ένα πανευρωπαϊκό Μνημόνιο, το οποίο θα δεσμεύει την Ευρωζώνη και σύμφωνα με τη γερμανική θε-

ώρηση της οικονομίας θα αποτρέψει την εμφάνιση ευρωπαϊκής κρίσης χρέους. Άμεσος στόχος, να επανακτήσει η Ευρωζώνη την εμπιστοσύνη των αγορών και της ΕΚΤ, η οποία ελπίζεται ότι θα στηρίξει ενεργότερα τις αγορές ομολόγων σε κράτη-μέλη που αντιμετωπίζουν πιέσεις. Ο πρόεδρος της ΕΚΤ κ. Ντράγκι φάνηκε χθες ικανοποιημένος από το νέο δημοσιονομικό σύμφωνο, το οποίο χαρακτήρισε βήμα προς την υιοθέτηση αυστηρότερων δημοσιονομικών κανόνων που η ΕΚΤ θεωρεί απαραίτητους προκειμένου η Ευρωζώνη να βγει από την κρίση. «Θα αποτελέσει τη βάση για ένα ικανοποιητικό δημοσιονομικό σύμφωνο και περισσότερο πειθαρχία στην οικονομική πολιτική των μελών της Ευρωζώνης», τόνισε ο κ. Ντράγκι. «Καταλήξαμε σε συμπεράσματα που θα πρέπει να πάρουν σάρκα και οστά τις επόμενες ημέρες». Η κ. Μέρκελ εμφανίστηκε ικανοποιημένη με τις αποφάσεις, θεωρώντας πως θα εκτιμηθεί το

γεγονός ότι η Ευρώπη έμαθε από τα λάθη της. «Η συμφωνία δημιουργεί μια νέα βάση εμπιστοσύνης προς το ευρώ», είπε, και εκτίμησε ότι η χθεσινή απόφαση αποτελεί σημαντικό βήμα πρόδου προς ένα ευρώ που θα είναι σταθερό. Ο κ. Κάμερον επιδίωξε χθες να εξασφαλίσει ότι δεν θα επιβληθούν νέοι κανόνες και περιορισμοί στη λειτουργία του βρετανικού χρηματοπιστωτικού συστήματος, απαίτηση που δεν αποδέχτηκαν τα υπόλοιπα κράτη-μέλη, με αποτέλεσμα το βέτο.

Ωστόσο, κανένα βήμα δεν έγινε ως προς την ενίσχυση των μηχανισμών βοήθειας, τη σύγκλιση των γενικότερων οικονομικών πολιτικών, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης, ενώ δεν είναι σίγουρο κατά πόσο η Ευρ. Επιτροπή θα διατηρήσει τον θεσμικό της ρόλο ως εμπόπτης, με αποτέλεσμα να επηρεαστούν οι σχέσεις με τα κράτη-μέλη που δεν εντάσσονται σε ευρωπαϊκή συνθήκη. Ο πρόεδρος της Κομισιόν κ. Μπαρόζο δήλωσε ότι υπάρχει τρόπος να παρακαμφθούν νομικά εμπόδια, ωστόσο πολλοί Ευρωπαίοι αξιωματούχοι διατηρούν αμφιβολίες. Παράλληλα, όπως δήλωσε ο Ιρλανδός πρωθυπουργός κ. Εντα Κένι δεν είναι σαφές αν η Ιρλανδία, ενδεχομένως και άλλες χώρες θα πρέπει να διενεργήσουν δημοψηφίσματα, προκειμένου να επικυρώσουν τις αλλαγές.

Αυτόματες κυρώσεις, διορθωτικός μηχανισμός

Η επιβολή αυτόματων οικονομικών κυρώσεων σε κράτη-μέλη της Ευρωζώνης που υπερβαίνουν το όριο για έλλειμμα 3% και χρέος 60% του ΑΕΠ και η υποχρέωση για υλοποίηση πλεονασματικών προϋπολογισμών που στη χειρότερη περίπτωση θα προβλέπουν διαρθρωτικό έλλειμμα 0,5%, είναι τα νέα στοιχεία του νέου δημοσιονομικού συμφώνου που συμφωνήθηκε χθες στις Βρυξέλλες. Παράλληλα, θα δημιουργηθεί «διορθωτικός μηχανισμός» που θα ενεργοποιείται αυτόματα σε περίπτωση που κράτη-μέλη αποκλίνουν από τους δημοσιονομικούς στόχους.

Λεπτομέρειες δεν έχουν ακόμη ανακοινωθεί, καθώς θα είναι αντικείμενο διαπραγματεύσεων τους επόμενους μήνες με στόχο να οριστικοποιηθεί η συμφωνία το αρ-

Τα κύρια σημεία της απόφασης της Ε.Ε. – Τον Μάρτιο θα συζητηθεί το θέμα των ευρωομολόγων.

γότερο μέχρι τον επόμενο Μάρτιο. Για παράδειγμα, υπάρχουν σκέψεις κάθε κράτος-μέλος μόλις διαπιστώνεται απόκλιση από τους στόχους να λαμβάνει αυτόματα μέτρα περιορισμού των δαπανών, αύξησης των φορολογιών ή συνδυασμό των δύο.

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα ελέγχει την ορθή μεταφορά του λεγόμενου «φρένου χρέους» (της υποχρέωσης για υλοποίηση ισοσκελισμένων προϋπολογισμών) στην εθνική νομοθεσία κάθε κράτους-μέλους.

Ο δανεισμός

Παράλληλα, τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης θα αναφέρουν εκ των προτέρων το πρόγραμμα δανεισμού που σκοπεύουν να υλοποιήσουν τον επόμενο χρόνο. Τα περισσότερα από τα ανωτέρω μέτρα θα υλοποιηθούν πολύ σύντομα, δηλαδή εντός 3 - 4 μηνών, ενώ είναι σαφές η πρόθεση της Γερμανίας να πιέσει για ακόμη μεγαλύτερες αλλαγές αμέσως μετά.

Εξίσου σαφές είναι ότι όσο περισσότερο προχωρεί η δημοσιονομική ενσωμάτωση της Ευρωζώνης τόσο θα αυξάνονται τα περιθώρια παρέμβασης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και τόσο θα «ωριμάζει» το αίτημα περί έκδοσης ευρωομολόγων.

Οι ηγέτες της Ευρωζώνης θα συζητήσουν το θέμα των ευρωομολόγων και της ενίσχυσης του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας με περισσότερα χρήματα (ενδεχομένως και με τη βοήθεια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας) στη σύνοδο κορυφής του Μαρτίου.

Οι «απειλές»

Το ερώτημα είναι αν η Ευρωζώνη έχει τόσο χρόνο στη διάθεσή της. Οι αποφάσεις για την ενίσχυση των μηχανισμών προστασίας μάλλον δεν επιτρέπουν ιδιαίτερη αισιοδοξία. Το προσωρινό Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) θα πρέπει να ενισχυθεί τις επόμενες εβδομάδες μέσω «μόχλευσης», ωστόσο εκφράζονται πολύ σοβαρές επιφυλάξεις για τις πιθανότητες επιτυχίας της προσπάθειας.

Μια επιπλέον απειλή είναι η ενδεχόμενη υποβάθμιση των κρατών-μελών που έχουν την ανώτερη πιστοληπτική ικανότητα, γεγονός που θα περιορίσει κατά πολύ τις δυνατότητες δανεισμού του ταμείου. Ο μόνιμος Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας συμφωνήθηκε να τεθεί σε λειτουργία ένα χρόνο νωρίτερα, δηλαδή τον Ιούλιο του 2012, ενώ το νέο στοιχείο που προέκυψε είναι ότι οι κυβερνήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα δανείσουν στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο 200 δισεκατομμύρια ευρώ.

Τέλος, ελάχιστες προτάσεις αφορούν την ενίσχυση του οικονομικού συντονισμού των κρατών-μελών της Ευρωζώνης, καθώς όλο το βάρος έχει πέσει στη δημοσιονομική πειθαρχία. Προβλέπεται η στενότερη συνεργασία σε ζητήματα που είναι ουσιαστικής σημασίας για την ομαλή λειτουργία της Ευρωζώνης και η από κοινού συζήτηση σημαντικών μεταρρυθμίσεων.

Το νέο Δημοσιονομικό Σύμφωνο της Ευρωζώνης

- **Το διαρθρωτικό έλλειμμα** δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 0,5% του ΑΕΠ, παρά μόνο σε ελάχιστες εξαιρέσεις.
- **Οι νέοι κανόνες** για όριο ελλείμματος 3% του ΑΕΠ και χρέους 60% του ΑΕΠ θα περιληφθούν στα Συντάγματα των κρατών-μελών. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα ελέγχει την ορθή μεταφορά τους, αλλά όχι την εφαρμογή τους.
- **Αυτόματες κυρώσεις** για κράτη-μέλη της Ευρωζώνης που παραβιάζουν τα όρια του Δ.Σ. και «διορθωτικός μηχανισμός» που θα ενεργοποιείται αυτόματα σε περίπτωση απόκλισης από τους στόχους.
- **Ισχυρότερη επιτήρηση** από την Κομισιόν των κρατών-μελών που βρίσκονται σε Διαδικασία Υπερβολικού Ελλείμματος.
- **«Ενισχυμένη επιτήρηση»** για κράτη-μέλη που αντιμετωπίζουν σοβαρές οικονομικές δυσκολίες, αλλά όχι εξαναγκασμός τους σε υπογραφή Μνημονίου.
- **Θα αναφέρονται** εκ των προτέρων τα εθνικά προγράμματα δανεισμού.

Ενίσχυση συντονισμού ευρύτερης οικονομικής πολιτικής

- **Ασαφής δέσμευση** για μεγαλύτερη χρήση της ενισχυμένης συνεργασίας σε «ζητήματα που είναι ουσιαστικής σημασίας για την ομαλή λειτουργία της Ευρωζώνης».
- **Υιοθέτηση διαδικασιών** όπου όλες οι σημαντικές μεταρρυθμίσεις που σχεδιάζουν τα κράτη-μέλη θα συζητούνται από κοινού.
- **Σύνοδο κορυφής** της Ευρωζώνης τουλάχιστον δύο φορές τον χρόνο.

Συμμετοχή ιδιωτικού τομέα σε μελλοντικές αναδιορθώσεις χρέους

- **Τα κράτη-μέλη** δεσμεύονται να ακολουθήσουν «αυστηρώς» τις καθιερωμένες αρχές και πρακτικές του ΔΝΤ. Η ελληνική αναδιάρθρωση θα αποτελέσει «μοναδική και εξαιρετική περίπτωση», ωστόσο δεν αποκλείεται ρητώς η συμμετοχή ιδιωτών επενδυτών σε μελλοντικές αναδιορθώσεις.

Μέτρα προστασίας της Ευρωζώνης

- **Το προσωρινό Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF)** θα αναπτυχθεί ταχύτερα χρησιμοποιώντας τις δύο μεθόδους «μόχλευσης».
- **Ο μόνιμος Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ESM)** θα πρέπει να λειτουργήσει ένα χρόνο νωρίτερα, από τον Ιούλιο του 2012.
- **Δεν θα συνδυαστούν** οι πόροι των δύο Ταμείων, και το ανώτατο όριο χρηματοδότησης των 500 δισ. ευρώ θα επανεξεταστεί τον Μάρτιο.
- **Εντός δέκα ημερών** τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να επιβεβαιώσουν την παροχή 200 δισ. ευρώ προς το ΔΝΤ με τη μορφή διμερών δανειών.

Τα 23 κράτη-μέλη δεσμεύονται να υιοθετήσουν τα εν λόγω μέτρα μέσω διεθνούς συμφωνίας, που θα υπογραφεί το αργότερο μέχρι τον Μάρτιο.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Κάμερον: Η συμφωνία δεν συνέφερε τη Βρετανία

Ο Βρετανός πρωθυπουργός Ντέιβιντ Κάμερον.

Η Βρετανία παρέμεινε εκτός του νέου δημοσιονομικού συμφώνου της Ε.Ε., με τον πρωθυπουργό της Ντέιβιντ Κάμερον να επικαλείται το καλό της χώρας του για τη στάση του. «Δεν συνυπογράφη η συμφωνία, γιατί δεν συνέφερε τη Βρετανία» δήλωσε, ενώ μισή ώρα πριν είχε προηγηθεί ο Γάλλος πρόεδρος Νικολά Σαρκοζί, ο οποίος έκανε λόγο για «την άρνηση των Βρετανών φίλων μας». Εμφανώς ενοχλημένος από τη θέση του Λονδίνου, διευκρίνισε πως δεν είναι δυνατόν μία χώρα να ζητεί εξαιρέση και μετά να επιδιώκει να συμμετάσχει σε όλες τις διαπραγματεύσεις για το ευρώ, το οποίο δεν το θέλει ως νόμισμα και το επικρίνει.

Ο Ντέιβιντ Κάμερον θεώρησε πως έλαβε τη δύσκολη, αλλά σω-

στή απόφαση, ειδικά όσον αφορά τον κλάδο των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Ο Βρετανός πρωθυπουργός επικαλέστηκε την εύρυθμη λειτουργία του Σίτι για να αιτιολογήσει την απόφασή του. Είχε δηλώσει πως θα αποδεχόταν τις τροποποιήσεις στις ευρωπαϊκές συνθήκες, εάν εξασφάλιζε βέτο στα μέτρα για τις τράπεζες και τον κλάδο εν γένει.

«Η αποστασιοποίησή μας δεν σημαίνει πως απομακρυνόμαστε από την Ευρωπαϊκή Ένωση», τόνισε. «Η Βρετανία ως εμπορικό κράτος ενδιαφέρεται για τις εμπορικές συναλλαγές και τις ανοικτές αγορές. Δευκόμαστε στην Ευρωζώνη να επιλύσει τα προβλήματά της και να εξασφαλίσει σταθερότητα και ανάπτυξη, επιθυμητές από όλους». Επιπλέον, αναφερόμενος στο ευ-

ρώ, δήλωσε πως δεν θα θυσίαζε την κυριαρχία της Βρετανίας για τη διάσωσή του.

Η Γερμανίδα καγκελάριος λωσε πως μόνο η Βρετανία είχε επιφυλάξεις για τη δημοσιονομική συμφωνία, αλλά αναγνώρισε την αναγκαιότητα ενός σταθερού ευρώ.

Κατά τον Economist, ο Ντέιβιντ Κάμερον ενδεχομένως να ήθελε να αποφύγει για το Σίτι την επιβολή ενός φόρου επί των συναλλαγών στο πλαίσιο των 26 μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αλλά εν όψει εξελίξεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, θα ήταν καλύτερο ο Κάμερον να συμμετέχει σε αυτές, ώστε να μπορεί να τις επηρεάσει περισσότερο. Η γαλλική Monde επέκρινε τη στάση του βρετανικού απομονωτισμού.

REUTERS, BLOOMBERG

«Γκριζες ζώνες» τεχνικής φύσεως και ερωτήματα για την εφαρμογή του Συμφώνου

Το βασικό ερώτημα που προκύπτει είναι αν το δημοσιονομικό σύμφωνο είναι από μόνο του ικανό να αποκαταστήσει την εμπιστοσύνη των αγορών προς την Ευρωζώνη. Εξίσου κρίσιμο ζήτημα είναι αν οι ηγέτες της Ευρωζώνης δεν καταφέρνουν να αναστρέψουν ούτε αυτή τη φορά τη φυγή κεφαλαίων από την Ευρωζώνη, να κερδίσουν την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, η οποία θα πρέπει να στηρίξει τα κράτη-μέλη που δέχονται επιθέσεις από τις αγορές.

Ηδη ο πρόεδρος της ΕΚΤ κ. Μάριο Ντράγκι δήλωσε ότι η συμφωνία που επιτεύχθηκε χθες τα ξεχωριστά αποτελεί «τη βάση για ένα ικανοποιητικό δημοσιονομικό σύμφωνο», ωστόσο προσέθεσε ότι η αρχική συμφωνία θα πρέπει να συμπληρωθεί με λεπτομέρειες τις επόμενες ημέρες. Εκτός όμως από τις τεχνικές φύσεις «γκρίζες ζώνες» υπάρχουν πολύ σημαντικότερα ερωτήματα, πολιτικής φύσεως που θα απαντηθούν με την πάροδο του χρόνου.

Για πρώτη φορά η Ευρωζώνη

φαιίνεται αποφασισμένη να παραμερίσει όποιο κράτος-μέλος της μπαίνει εμπόδιο, όπως έγινε στην περίπτωση της Βρετανίας που ουσιαστικά απομονώθηκε πλήρως. Είναι οι ηγέτες της Ευρωζώνης διατεθειμένοι να κάνουν το ίδιο και με κράτη-μέλη της ΟΝΕ που για διάφορους λόγους δεν θα μπορούσαν ή δεν θα θελήσουν να ακολουθήσουν τους νέους αυστηρότερους δημοσιονομικούς κανόνες; Το γεγονός ότι τις προηγούμενες εβδομάδες η κ. Αγκελα Μέρκελ, ο κ. Νικολά Σαρκοζί και

ο κ. Ζοζέ Μπαρόζο δήλωσαν απερίφραστα ότι η Ελλάδα θα βρεθεί εκτός Ευρωζώνης αν δεν εκπληρώσει τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει μιλάει από μόνο του. Οσο βαθαίνει η κρίση, τόσο θα κραινούν τα περιθώρια ανοχής προς όσους δεν ακολουθούν με τον ίδιο ρυθμό στη δημοσιονομική ενσωμάτωση.

Ερχόμενοι στο νέο δημοσιονομικό σύμφωνο, από τις λεπτομέρειες που θα συμφωνηθούν τις επόμενες εβδομάδες και μήνες θα εξαρτηθεί και κατά πόσο θα υ-

πάρξει η ανάγκη για δημοψηφίσματα σε ορισμένα κράτη-μέλη, όπως για παράδειγμα στην Ιρλανδία. Δεν γνωρίζουμε ακόμη πολλά πράγματα για τη λειτουργία του αυτόματου διορθωτικού μηχανισμού που θα ενεργοποιείται μόλις ένα κράτος-μέλος χάνει τους δημοσιονομικούς στόχους. Θα μπορεί η Κομισιόν και το Eurogroup να υποδεικνύουν για παράδειγμα συγκεκριμένα μέτρα που θα πρέπει να λάβει το κράτος-μέλος; Στο πλαίσιο της εξέτασης των προσεδίων προϋπολογισμών α-

πό την Επιτροπή, πόσες εξουσίες θα παραχωρηθούν από τα κράτη-μέλη; Θα μπορούσε στο μέλλον ο ΕΜΣ να χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή να συνδυαστούν οι πόροι των δύο ταμείων διάσωσης; Ένα από τα σημαντικότερα ερωτήματα αφορά την έκδοση ευρωομολόγων. Παρ' όλο που η πρόταση απορρίφθηκε και χθες από τη Γερμανία, παραμένει στο τραπέζι και θα ενισχύεται όσο θα στενεύει τα δημοσιονομικά περιθώρια.

K.K.

Πιθανά νέα μέτρα κατά το 2012

Αισιόδοξος ο κ. Α. Παπαδήμος
για την πορεία του «κουρέματος»

Την αποστολή μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΑΦΥ

Ανοιχτό το ενδεχόμενο λήψης νέων μέτρων εντός του 2012 από την κυβέρνηση του άφησε χθες ο κ. Α. Παπαδήμος, μετά το πέρας των εργασιών της συνόδου κορυφής. Μάλιστα ανέφερε ότι τα έκτακτα μέτρα που αφορούν το 2012 θα ληφθούν από την παρούσα κυβέρνηση και θα ενταχθούν στο νέο Μνημόνιο, ενώ για τα υπόλοιπα δύο χρόνια (2013 και 2014), οι όποιες πρόσθετες ρυθμίσεις θα αποφασιστούν επί τόπου από τις τότε κυβερνήσεις. Ο πρωθυπουργός, αλλά και ο κ. Ευ. Βενιζέλος εξέφρασαν επίσης την αισιοδοξία τους για την πορεία του PSI, ενώ περιγράφηκε και ο τρόπος νομικής κατοχύρωσης των ορίων σε έλλειμμα και κρέος. Ο κ. Παπαδήμος περιέγραψε για μια ακόμη φορά το χρονοδιάγραμμα του βίου της παρούσας κυβέρνησης, δηλαδή: η ολοκλήρωση του PSI, η προώθηση του δεύτερου οικονομικού προγράμματος και η εφαρμογή των μέτρων δημοσιονομικής προσαρμογής που απορρέουν από το ισχύον, αλλά και το επόμενο πρόγραμμα.

Συγκεκριμένα, ως προς τη λήψη νέων μέτρων ο κ. Παπαδήμος τόνισε ότι «δεν είναι αναγκαία», ωστόσο «η οικονομία λειτουργεί με αβεβαιότητα. Θα εξεταστεί αν χρειαστεί να γίνουν ορισμένες πρόσθετες ρυθμίσεις». Ως προς το PSI, ο κ. Βενιζέλος εκτίμησε ότι η σαφής πρόβλεψη στο κείμενο των συμπερα-

Σταμάτησαν τη μετάδοση

Τη διακοπή της ζωντανής μετάδοσης της συνέντευξης του κ. Α. Παπαδήμου μετά την κρίσιμη σύνοδο της Ε.Ε. απαίτησαν και πέτυχαν χθες οι απεργιοί δημοσιογράφοι της ΕΡΤ. Ομάδα δημοσιογράφων εισέβαλε στον χώρο εκπομπής, ήρθε σε έντονη αντιπαράθεση με τον γεν. διευθυντή ενημέρωσης κ. Βασ. Μπίση και εν τέλει επέβαλε τη διακοπή της μετάδοσης, η οποία γινόταν μέσω κυκλώματος από την ΕΒΥ και κατά συνέπεια δεν εργάστηκαν για την κάλυψη της δημοσιογραφίας. Αξίζει να σημειωθεί πως προ ημερών, και παρά την απεργία, πραγματοποιήθηκε ομαλά η μετάδοση αθλητικών γεγονότων από τη NET.

σμάτων ότι η εμπλοκή των ιδιωτών στο κούρεμα του κρέους αφορά κατά εξαιρεση την Ελλάδα και μόνον αφαιρεί πίεση από τους οίονει συμμετέχοντες σε αυτό και θα τους οδηγήσει σε ευρεία συμμετοχή στην ανταλλαγή ομολόγων.

Τόνισε επίσης πως εξαιρετικά σημαντικό για την πορεία της χώρας είναι και το γεγονός ότι στο χωρίο που αναφέρεται στο PSI επιβεβαιώνεται απολύτως η ανάγκη για την εφαρμογή των κρίσιμων αποφάσεων που ελήφθησαν στις συνόδους του Ιουλίου και του Οκτωβρίου. Ως

Ο πρωθυπουργός Λουκάς Παπαδήμος και ο υπουργός Οικονομικών Ευ. Βενιζέλος εξέφρασαν χθες την αισιοδοξία τους για την πορεία του PSI.

προς το λεγόμενο συνταγματικό φρένο στο κρέος, ο κ. Βενιζέλος περιέγραψε με σαφήνεια την εναλλακτική πορεία που έχει επιλέξει η κυβέρνηση. Με βάση το άρθρο 28 του Συντάγματος, σύμφωνα με τον κ. Βενιζέλο, οι προβλέψεις αυτές μπορούν να κυρωθούν ως διεθνής συνθήκη από τη Βουλή. Η λύση αυτή θα είναι όμως μεταβατική, ως το 2013, όταν θα είναι δυνατή η αναθεώρηση του Συντάγματος.

Ο υπουργός Οικονομικών αναφέρθηκε και στην άσχημη πορεία των εσόδων, λέγοντας ότι υπάρχει

η δυνατότητα να εγγραφούν έσοδα του πρώτου διμήνου του 2012 στον προϋπολογισμό του 2011, περίοδο κατά την οποία θα εξακολουθήσουν να γίνονται οι πληρωμές των διαφόρων έκτακτων εισφορών προς το κράτος. Ο κ. Παπαδήμος υπογράμμισε αρκετές φορές τη σημασία που έχει η επιτυχία του ελληνικού προγράμματος. Τόνισε μάλιστα ότι στο τέλος της πορείας αυτής «η Ελλάδα θα είναι και πρέπει να είναι σε θέση να ασκεί μια δημοσιονομική πολιτική σύμφωνα με τους νέους κανόνες».

κάθε άλλο παρά καθυστερεί τους επενδυτές, ιδιαίτερα αν υπάρχει παραλληλισμός με την Ελλάδα, την Πορτογαλία και την Ιρλανδία, που δεν έχουν ελπίδες να ανακτήσουν την πρόσβαση στις αγορές. Η εμπειρία από τις χώρες αυτές δεν ενισχύει την αξιοπιστία του ΔΝΤ. Οι τεκνονομίες του ΔΝΤ πολλές φορές αναγκάστηκαν να υπαναχωρήσουν από τα μεταρρυθμιστικά σχέδιά τους υπό την πίεση των Ευρωπαίων που έδιναν κρήματα αλλά επέμεναν για σκληρότερη λιτότητα. Τον ίδιο κίνδυνο διατρέχουν Ιταλία και Ισπανία. Οι Ευρωπαίοι μάλλον δεν θα εκχωρήσουν στο ΔΝΤ πλήρως τη δημοσιονομική τους εποπτεία. Ο αναπόφευκτος συμβιβασμός θα οδηγήσει σε σχέδια διάσωσης που θα αποτύχουν. Αν το ευρώ διαλυθεί, το ΔΝΤ, που θα μπορούσε να μαζέψει τα κομμάτια του, δεν θα διαθέτει ούτε τα μετρητά ούτε την αξιοπιστία για να το κάνει.

Ενίσχυση ρόλου ΔΝΤ στη διάσωση της Ευρωζώνης

THE ECONOMIST

Όπως διαμορφώνεται το νέο σχέδιο για τη διάσωση του ευρώ, προβλέπει πως οι κεντρικές τράπεζες της Ευρωζώνης θα διοχετεύσουν κεφάλαια μέσω του ΔΝΤ. Το έχουν κάνει και στο παρελθόν γι' αυτό και η υπερροδόση της Bundesbank δεν εναντιώνεται στη χρηματοδότηση του ΔΝΤ, ακόμη κι αν τα κεφάλαια θα διατεθούν για τη διάσωση χωρών, όπως η Ιταλία ή η Ισπανία. «Είναι σημαντικό να παραμείνουμε προσεγγισμένοι στο πλαίσιο του ΔΝΤ», δήλωσε εκπρόσωπος της Bundesbank και τόνισε πως τα κεφάλαια δεν πρέπει να μεταφερθούν σε οχήματα θεσπισμένα ειδικά για τον δανεισμό της Ευρωζώνης. Αυτό το «ξέπλυμα κρήματος» εξυπηρετεί πολλές σκοπιμότητες.

Διασφαλίζει την πειθαρχία, καθώς οι όροι που επιβάλλει το ΔΝΤ θα κρατήσουν τις περιφερειακές οικονομίες υπό έλεγχο. Μπορεί, άλλ-

Οι Ευρωπαίοι, ωστόσο, δεν θα εκχωρήσουν πλήρως τη δημοσιονομική τους εποπτεία στο Ταμείο.

λωστε, να εκμειεύσει κρήματα και από άλλους. Η Αμερική δεν θα συνεισφέρει περισσότερο, αλλά οι αναδυόμενες αγορές φαίνονται πρόθυμες εάν κάνουν το ίδιο οι Ευρωπαίοι. Δεδομένου ότι παραπαίει ο ευρωπαϊκός μηχανισμός στήριξης, το ΔΝΤ είναι το καλύτερο μέσον για να αντληθούν κεφάλαια. Εκείνο που παραμένει αβέβαιο είναι πόσα θα αντληθούν. Ο Εσβάρ Πρασάντ, οικονομολόγος στο πανεπιστήμιο Cornell που παρακολουθεί στενά το ΔΝΤ, εκτιμά πως αν οι Ευρωπαίοι συνεισφέρουν από 150 ως 200 δισ. δολάρια, μπορεί οι αναδυόμενες οικονομίες να

προσθέσουν άλλα τόσα. Θα συγκεντρωθούν, έτσι, τα κεφάλαια που χρειάζονται.

Προς το παρόν, το ΔΝΤ διαθέτει περί τα 390 δισ. δολάρια. Αρκούν για να στηρίξει μικρότερες οικονομίες, αλλά όχι την Ιταλία και την Ισπανία. Δυστυχώς το κόλπο είναι γεμάτο παγίδες τόσο για τους Ευρωπαίους όσο και για το ΔΝΤ. Τα Ταμεία θα έχει πλέον υπερβολική έκθεση στην Ευρωζώνη, στην οποία έχει ήδη περισσότερα από τα μισά δάνειά του. Για την Ιταλία ή την Ισπανία, ο δανεισμός από το ΔΝΤ δεν είναι το ίδιο όπως όταν αγοράζει η ΕΚΤ τα ομόλόγιά τους. Το ΔΝΤ είναι προνομιακός πιστωτής, που σημαίνει ότι διασφαλίζει την αποπληρωμή του και με προτεραιότητα. Σε περίπτωση κρεοκοπίας χώρας, την οποία έχει δανείσει το ΔΝΤ, θα είναι μεγαλύτερες οι διαγραφές για τους πιστωτές του ιδιωτικού τομέα.

Ένα σχέδιο διάσωσης από το ΔΝΤ

κάθε άλλο παρά καθυστερεί τους επενδυτές, ιδιαίτερα αν υπάρχει παραλληλισμός με την Ελλάδα, την Πορτογαλία και την Ιρλανδία, που δεν έχουν ελπίδες να ανακτήσουν την πρόσβαση στις αγορές. Η εμπειρία από τις χώρες αυτές δεν ενισχύει την αξιοπιστία του ΔΝΤ. Οι τεκνονομίες του ΔΝΤ πολλές φορές αναγκάστηκαν να υπαναχωρήσουν από τα μεταρρυθμιστικά σχέδιά τους υπό την πίεση των Ευρωπαίων που έδιναν κρήματα αλλά επέμεναν για σκληρότερη λιτότητα. Τον ίδιο κίνδυνο διατρέχουν Ιταλία και Ισπανία. Οι Ευρωπαίοι μάλλον δεν θα εκχωρήσουν στο ΔΝΤ πλήρως τη δημοσιονομική τους εποπτεία. Ο αναπόφευκτος συμβιβασμός θα οδηγήσει σε σχέδια διάσωσης που θα αποτύχουν. Αν το ευρώ διαλυθεί, το ΔΝΤ, που θα μπορούσε να μαζέψει τα κομμάτια του, δεν θα διαθέτει ούτε τα μετρητά ούτε την αξιοπιστία για να το κάνει.

Αυστηρή πολιτική πέραν των Μνημονίων μετά την απόφαση

Σε μια μακρά και δύσκολη πορεία δημοσιονομικής εξυγίανσης, που ξεπερνά τα χρονικά όρια των Μνημονίων εισάγει την Ελλάδα η χθεσινή απόφαση των ηγετών της Ευρωζώνης. Παράλληλα, διαμορφώνει ένα πιο ευνοϊκό περιβάλλον για την επιτυχή υλοποίηση του «κουρέματος» του κρέους. Αυτή είναι η επίδραση των αποφάσεων της Συνόδου βραχυπρόθεσμα. Σύμφωνα με την απόφαση, το «κούρεμα» του κρέους των κρατών που θα προσφεύγουν στον μόνιμο μηχανισμό στήριξης (ESM) δεν θα είναι δεσμευμένο, όπως προβλεπόταν αρχικά.

Η σχετική πρόβλεψη αποσαφηνίζει ότι το ελληνικό PSI είναι μοναδική περίπτωση. Πολλές τράπεζες φοβούνται ότι η εθελοντική συμμετοχή σε ένα μεγάλο «κούρεμα» του ελληνικού κρέους θα δημιουργήσει ένα κακό προηγούμενο και θα έχουν παρόμοια αιτήματα κι από άλλα κράτη - μέλη. Ενδεχομένως, λοιπόν, να είναι καλύτερο για τις ίδιες να γίνει μια κανονική κρεοκοπία της Ελλάδας, με όλες τις αρνητικές συνέπειες που αυτή θα έχει, ώστε να λειτουργήσει ως αντικίνητρο για τους υπόλοιπους. Τώρα, που δεν υπάρχει πλέον στη συνθήκη για το ESM η πρόβλεψη για το «κούρεμα», μπορεί οι ιδιώτες επενδυτές να νιώσουν πιο ασφαλείς και να συμμετέχουν στο εθελοντικό PSI για την Ελλάδα.

Μεσομακροπρόθεσμα, η απόφαση της Συνόδου προσδιορίζει την οικονομική πολιτική της μετά το Μνημόνιο εποχής.

Προς το παρόν, η Ελλάδα βρίσκεται ήδη σε ένα αυστηρό δημοσιονομικό πρόγραμμα με συγκεκριμένους δημοσιονομικούς στόχους και καθορισμένο χρονοδιάγραμμα επίτευχί τους. Ωστόσο, η νέα διακυβερνητική συνθήκη διαμορφώνει ένα ακόμη πιο σφιχτό δημοσιονομικό πλαίσιο για μετά το 2015, από

το οποίο δεν υπάρχει δυνατότητα παρέκκλισης, επειδή θα είναι συνταγματικά κατοχυρωμένο και προβλέπει αυτόματες ποινές για τα παραβάτες.

Η νέα Συνθήκη θέτει δύο δημοσιονομικούς στόχους: ο πρώτος είναι για το διαρθρωτικό έλλειμμα (δηλαδή το έλλειμμα χωρίς την επίδραση των αποφάσεων της Συνόδου βραχυπρόθεσμα. Σύμφωνα με την απόφαση, το «κούρεμα» του κρέους των κρατών που θα προσφεύγουν στον μόνιμο μηχανισμό στήριξης (ESM) δεν θα είναι δεσμευμένο, όπως προβλεπόταν αρχικά.

Η Ελλάδα για να πετύχει το όριο του κρέους θα χρειαστεί πιο φιλόδοξο στόχο από το 0,5% του ΑΕΠ για το έλλειμμα.

νίου και 120% του ΑΕΠ το 2020. Για να επιτύχει τη μείωση της διαφοράς κατά το 1/20 θα χρειαστεί να έχει για πολλά χρόνια ακόμη πιο φιλόδοξο στόχο για το διαρθρωτικό έλλειμμα από αυτόν του 0,5% του ΑΕΠ.

Πάντως, οι επιπτώσεις της απόφασης της Συνόδου, είτε είναι θετικές είτε αρνητικές, είναι δευτερευούσης σημασίας για τις εξελίξεις στο ελληνικό θέμα. Το βασικότερο είναι τι θα κάνει η ίδια η Ελλάδα και προς το παρόν τα πράγματα δεν είναι ενθαρρυντικά. Η εκτέλεση του προϋπολογισμού κινείται εκτός στόχων, η ύφεση βαθαίνει και η υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων έχει παγώσει. Σε αυτό το ιδιαίτερα αρνητικό περιβάλλον, που δεν μπορεί να αναστραφεί από καμία απόφαση της Ευρωζώνης, αρχίζουν τα δεύτερα ο έλεγχος από την τριάντα και οι διαπραγματεύσεις για το PSI.

Οι αγορές αναμένουν τις κινήσεις Ντράγκι

Το προσέχδιο συμφωνίας των Ευρωπαίων ηγετών για την ενίσχυση της δημοσιονομικής πειθαρχίας με σκοπό τη διάσωση του ευρώ ρίχνει πλέον το βάρος στους κεντρικούς τραπεζίτες να αντιμετωπίσουν τις ανησυχίες των επενδυτών όσον αφορά το ενδεχόμενο να αποτύχουν η Ιταλία και η Ισπανία στη διετή χρηματοοικονομική κρίση.

Παρ' όλο που ο επικεφαλής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας Μάριο Ντράγκι εξέφρασε την ικανοποίησή του για τη συμφωνία που επετεύχθη μετά τις ολονύχτιες συνομιλίες στις Βρυξέλλες, οι επενδυτές εξακολουθούν να τον προτιρούν να επεκτείνει το οπλοστάσιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προκειμένου να εξασφαλίσει ότι οι κατακρεωμένες χώρες θα είναι σε θέση να καλύψουν τις υποχρεώσεις τους.

Τα ιταλικά και ισπανικά ομόλογα υποχωρούσαν ακόμα και κατά τη διάρκεια των δηλώσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για τη συνέχιση της αγοράς των συγκεκριμένων ομολόγων.

Ο κ. Ντράγκι καίρησε το «πολύ καλό αποτέλεσμα» των συνομιλιών, μία μόλις μέρα αφού είχε διαψεύσει τις προσδοκίες ότι μια συμφωνία θα οδηγούσε την ΕΚΤ σε πιο εκτεταμένες αγορές κρατικών ομολόγων, πέρα από τις δαπάνες ύψους 207 δισ. δολαρίων (155,2 δισ. ευρώ) που έχει πραγματοποιήσει μέχρι στιγμής. Οι ανησυχίες του απέναντι στο παραπάνω ενδεχόμενο είναι ότι θα μπορούσε να θωλώσει το πεδίο μεταξύ νομοματικών και δημοσιονομικών πολιτικών, ενώ την ίδια ώρα θα περιόριζε τις πιέσεις προς τις κυβερνήσεις να ενισχύσουν τους προϋπολογισμούς τους. Αντ' αυτού, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει επικεντρωθεί στην αναβίωση του τραπεζικού δανεισμού, με τη μείωση των

βασικών επιτοκίων της Πέμπτης να προσφέρει στις τράπεζες απεριόριστα μετρητά για τρία χρόνια, και στη χαλάρωση των κανόνων της για τα δάνεια. «Οι αγορές έχουν επικεντρωθεί στον τρόπο με τον οποίο θα χρηματοδοτηθούν οι κυβερνήσεις και οι τράπεζες κατά τις αρχές του επόμενου έτους», επισημάνει ο επικεφαλής οικονομολόγος της JPMorgan Chase, Ντέιβιντ Μάκι. «Η ΕΚΤ έκανε την Πέμπτη περισσότερο από ό,τι αναμενόταν, όσον αφορά τις τράπεζες, ωστόσο υπάρχουν ακόμα αμφιβολίες για το τι μπορεί να πράξει για τις κυβερνήσεις».

Οι κυβερνήσεις της Ευρωζώνης θα πρέπει να αποπληρώσουν το

Οι επενδυτές τον προτιρούν να επεκτείνει το οπλοστάσιο της ΕΚΤ.

Ανοδος χρηματιστηρίων, ευρώ, αλλά και των spreads

Διχασμένη ήταν η αντίδραση των αγορών μετά την ανακοίνωση των αποφάσεων από τη σύνοδο κορυφής των Ευρωπαίων ηγετών για το μέλλον της Ε. Ε. και της Ευρωζώνης. Οι χρηματιστηριακοί δείκτες κινήθηκαν σε θετικό έδαφος στην Ευρώπη, συμπαράσφοντας και τον Wall Street. Παρομοίως, το ευρώ ενισχύθηκε στα 1,3434 δολάρια εν μέσω της συνεδρίασης. Από την άλλη πλευρά, οι τιμές των κρατικών ομολόγων στην περιφέρεια της Ευρωζώνης υποχώρησαν και οι αποδόσεις αυξήθηκαν, αφού κρίθηκε ότι δεν ήταν πειστική η απάντηση της Ε. Ε. στην κρίση κρέους που απειλεί πλέον τις οικονομίες της Ισπανίας και της Ιταλίας.

Μεγάλη δοκιμασία για τις αγορές κρέους θα αποτελέσουν οι δημοπρασίες κρατικών ομολόγων στην Ισπανία, την Ιταλία και τη Γερμανία, συνολικού ύψους 10 δισ. ευρώ.

Διχασμένη η πρώτη αντίδραση των αγορών μετά την ανακοίνωση του αποτελέσματος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Χθες, οι αποδόσεις των 10ετών ιταλικών ομολόγων αναρριχήθηκαν κατά 10 μονάδες βάσης στο 6,74%, πλησιάζοντας το 7% που θεωρείται μη βιώσιμο κόστος εξυπηρέτησης. Κατά 12 μ. β. στο 6%, σχεδόν, αυξήθηκαν, επίσης, οι αποδόσεις των 10ετών ισπανικών ομολόγων.

Οι δείκτες των ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων έκλεισαν με θετικό πρόσημο. Οι μετοχές του τραπεζικού και του ασφαλιστικού κλάδου

σημείωσαν αξιόλογα κέρδη, αφού αποφασίστηκε ότι δεν θα επωμιζονται απώλειες οι ιδιώτες επενδυτές, δηλαδή εμπορικές τράπεζες και ασφαλιστικές, εάν βρεθεί ξανά σε δημοσιονομικό αδιέξοδο κράτος-μέλος της Ευρωζώνης. Η απόφαση για το «κούρεμα» του ελληνικού κρέους είναι «μοναδική και έκτακτη», αναφέρεται στο κοινό ανακοινωθέν. Οικονομικοί αναλυτές εδώ και καιρό προειδοποιούσαν ότι ένα «κούρεμα» στο κρέος μεγάλου οικονομικού αδιέξοδου κράτους, όπως είναι η Ιταλία, είναι ανέφικτο να απορροφηθεί από τον ευρύτερο χρηματοπιστωτικό κλάδο, οδηγώντας σε πολυετή κρίση όλη την Ευρώπη.

Το κλίμα στα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια ενισχύθηκε, επίσης, από τα σχέδια της κινεζικής κεντρικής τράπεζας να δημιουργήσει επενδυτικά κεφάλαια για τις ΗΠΑ

και την Ευρώπη, με συνολικά κεφάλαια 300 δισ. ευρώ. Ο δείκτης FTSE-100 στο Λονδίνο αναρριχήθηκε 0,83% σε μια «μυδιασμένη» συνεδρίαση μετά την άρνηση της Βρετανίας να μη συναινέσει στη σύναψη νέας συνθήκης. Στο Παρίσι, ο δείκτης Cac-40 και ο δείκτης Dax στο Παρίσι σημείωσαν άνοδο 1,91% και 2,48%, αντίστοιχα, μετά την υπερίσχυση του γαλλογερμανικού άξονα. Τα κέρδη του πανευρωπαϊκού δείκτη FTSE Eurofirst-300 διαμορφώθηκαν στο 1,1%. Κατά τις πρώτες ώρες της συνεδρίασης στη Wall Street, οι δείκτες Dow Jones και S&P500 ενισχύονταν κατά περισσότερο από 1,3%. Η τιμή του χρυσού ενισχύθηκε, ελαφρώς, στα 1.718,40 δολάρια η ουγγιά. Στο Λονδίνο, η τιμή του πετρελαίου Μπρεντ σταθεροποιήθηκε στα 108 δολάρια το βαρέλι.

REUTERS, BLOOMBERG

BLOOMBERG